

*Rotary International President
Gary C. K. Huang*

Konsentrasjons- og utryddelsesleirene Auschwitz og Birkenau, Polen

3-minutter i Trondhjem Rotary Klub, 25. mars 2015

ved

Eva Grete Storengen Skaar

Kjære president, rotaryvenner og gjester!

Jeg vil ta dere med østover.

27. januar i år, 2015, var det markering av 70-årsdagen for frigjøringen av konsentrasjons- og utryddelsesleirene Auschwitz og Birkenau i Polen.

Vårt besøk i Auswitz og Birkenau i april i fjor gjorde et svært sterkt inntrykk, ikke minst fotografiene som vi og andre i vårt reisefølge tok. På bildene kunne vi se mennesker som skrek med vidåpen munn i angst og frykt. Vi så ikke disse menneskene med vårt blotte øye, men vi kunne se de da vi sammenliknet bildene våre om ettermiddagen etter turen i konsentrasjonsleirene, de var på bildene. Vi har ingen forklaringer på dette, men det var så virkelig.

Andre uforklarlige ting skjedde også. I det en australier fra vårt reisefølge skulle gå inn i en av brakkene i Birkenau, lukket døren seg av seg selv bak han. Det var ingen mennesker eller vind som kunne ha lukket døren. Folk i følget vårt så at døren lukket seg selv.

Ute på bakken i Birkenau var det ikke vanlig jord, men aske av menneskene som hadde vært internert i konsentrasjonsleieren, som hadde dødd og blitt kremerte etterpå eller gasset til døde i gasskamrene. En påminnelse om en ubegripelig misgjerning.

I vinter, 2015, besøkte vi KGB museet i Vilnius, Litauen og okkupasjonsmuseet i Riga, Latvia. Gjennom disse besøkene fikk vi stifte bekjentskap med 50-års tyranni og grusomheter i øst, fra Hitler til Stalin. Museumsbygningen i Vilnius var selve KGB- hovedkvarteret i disse årene. Veggene i torturkammeret var metertykke og polstret, så en ikke skulle høre skrikene. De tykke murveggene over alt og bassengrommet der vann ble brukt for å få folk til å tilstå noe som de ikke hadde gjort, de bitte små avhørs- og torturkamrene, fengselscellene, avlyttingsutstyret, eksekusjonsrommet med video av avrettingsprosessen og transportbåndet, der de drepte ble sendt ut, fengselscellene og luftegården, og uniformene til KGB-offiserer, alt var autentisk.

Vi merket et kaldt vinddrag og gufs fra fortiden da vi gikk ned trappene til disse torturkamrene og avrettingsrommene.

Vi lærte at da litauerne gjorde motstand mot sovjetmakten, ble de kynisk torturert og drept og deretter maltraktet på grusomste vis, og så fraktet inn til sentrale plasser på torg og markeder til skrekk og advarsel.

Vi i Norge hadde 5 år med okkupasjon, østersjølandene hadde 50 år med okkupasjon, to generasjoners tyranni med straffetiltak, henrettelser, deportasjoner og utrenskninger. **Det er et sterkt og stolt folk som vi har der i øst. Vi beundrer utholdenheten hos dette folket.**

Josef Stalin tok livet av 20 millioner mennesker og stiller på andre plass av verdens verstinger, bare slått av Mao Zedong med sine 40 millioner. Adolf Hitler tok livet av 17 millioner mennesker, han har tredje plassen.

Josef Stalin var Sovjetunionens leder fra 1924 til 1953, altså i 29 år. Han utryddet millioner i løpet av denne perioden.

Vi vil gi ros til alle de som har jobbet for å få dokumentert denne tiden og som tar vare på og vedlikeholder disse viktig historiske stedene, for å vise nye generasjoner og omverden hvor galt ting gikk. Alt var godt dokumentert med bilder, filmer, videoer og verbale forklaringer.

Tusen takk for at dere hørte på!